

Novinar i istraživač Džejkob Mardel, koji putuje celom dužinom „Novog Puta svile”, kaže da ni u jednoj zemlji kroz koju prolazi kineski „Pojas i put” nije video toliko pro-kineskog raspoloženja kao u Srbiji.

„Mislim da ga u Srbiji ima više nego bilo gde drugde. Imam teoriju, koju doduše treba testirati, da je pro-kinesko raspoloženje veće tamo gde je državna kontrola medija jača”, kaže za Novu ekonomiju Mardel, koji je učestvovao na Beogradskom bezbednosnom forumu 18. oktobra.

Dodaje da izuzetak u njegovoj teoriji predstavlja Kazahstan, u kom je „relativno visok” nivo anti-kineskog raspoloženja iako imaju autoritarnu vlast.

Mardel je u martu ove godine krenuo na putovanje kroz Aziju i Evropu kako bi se upoznao sa sprovođenjem projekata u okviru Inicijative „Pojas i put”, o čemu piše članke za Berlin Policy Journal.

U Srbiji je obišao Smederevo, Obrenovac i radove na pruzi Beograd-Budimpešta, i opisuje susret sa nezaposlenim čovekom koji je negativno govorio o Aleksandru Vučiću i Briselu, ali je imao „veoma mnogo lepih stvari” da kaže o Kini.

On dodaje da ne misli da su sve kineske investicije loše po zemlje koje su uključene u Inicijativu „Pojas i put” (BRI), i ne smatra da kineski zajmovi predstavljaju opasnost po finansijsku stabilnost Srbije.

„Srbija kontroliše svoj javni dug sa određenim stepenom fiskalne odgovornosti”, rekao je Mardel na pitanje da uporedi situaciju u Srbiji i Crnoj Gori, čiji je dug skočio na 80 odsto BDP-a zbog kineskog zajma za izgradnju autoputa.

Mardel ističe i rizik pojačanog političkog uticaja Kine, koji bi se ogledao u tome da Srbija mora da prati politiku Pekinga po pitanjima kao što je „kulturalni genocid nad Ujgurima” u Sindijangu.

Postoji i rizik od toga da kineski kapital doprinese korupciji u državi u koju se ulaže, dodaje on, mada smatra da je situacija u Srbiji po tom pitanju znatno bolja nego u drugim delovima sveta.

„Ali u isto vreme, postojeća korupcija u Srbiji može samo da se pogorša zbog krupnih i prikrivenih zajmova i ugovora”, kaže Mardel.

On dodaje i da je mišljenje javnosti u Crnoj Gori po pitanju kineskih investicija više podeljeno nego u Srbiji.

Navodi i primere Kirgistana i Tadžikistana, dve države u sličnom položaju - obe male i siromašne, u velikim dugovima prema Kini, čiji su rudnici i drugi resursi u vlasništvu Kine. Međutim, prema Mardelu stanovništvo Kirgistana je „veoma sinofobično” ali u Tadžikistanu

ne toliko, verovatno zato što u toj državi vlada „strogo kontroliše narativ o Kini”.

„Kina je veoma osetljiva tema, nemožete da kritički pišeš o Kini, tako da je ograničeno šta javnost može da čuje”, rekao je on.

U Gruziji i Azerbejdžanu situacija je manje jasna, kinesko prisustvo je manje a ljudi o Kini i dalje razmišljaju više kao o proizvođaču plastične robe nego ulagaču u infrastrukturne projekte.

„Gruzija ima dobre veze sa finansijskim institucijama kao što su EBRD i Svetska banka, a pretpostavljam i da pro-zapadna orijentacija ima uticaj. Kina voli da ide tamo gde ima manje konkurencije, što ima smisla”, kaže Mardel.

Sa druge strane Azerbejdžan ima mnogo više sopstvenih sredstava da ulaže u infrastrukturu, pa ima manje potražnje za kineskim kapitalom, kaže on.

Izvor: novaekonomija.rs